

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

INNOVATIVE POTENTIAL AS A FACTOR OF ECONOMIC GROWTH IN THE WORLD ECONOMY

УДК 330.341.1

DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.48-8>**Огінок С.В.**

к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Львівський національний університет імені Івана Франка

Кошова М.С.

студент
Львівський національний університет імені Івана Франка

Ohinok Solomiya

Ivan Franko National University of Lviv

Koshova Maryna

Ivan Franko National University of Lviv

У статті проаналізовано чинники впливу на розвиток інноваційного потенціалу країни. Розглянуто головні тенденції розвитку інноваційного потенціалу, досліджено вплив державного регулювання економіки на інноваційну діяльність. Досліджено основний наслідок введення інновацій для економіки, яким є явище інтелектуалізації. Надано чітке визначення неоіндустріалізації, зазначено позитивні фактори її розвитку, описано її вплив на бізнес та науку, адже ці галузі найбільш зацікавлені в інноваціях. Описано найбільш відомі та авторитетні індекси інноваційності, зазначено основні показники, що їх досліджують і впливають на визначення місця країни в тому чи іншому рейтингу. Названо основні чинники розвитку інноваційного потенціалу та його вплив на економічне зростання у світовій економіці. Проаналізовано показники інноваційного розвитку економіки, визначено ефекти, до яких він приводить. Визначено, що індекси інноваційного розвитку показують поточну ситуацію в країнах, а також допомагають робити прогнози на майбутнє.

Ключові слова: інновації, інноваційний потенціал, економічне зростання, неоіндустріалізація, інтелектуалізація, індекс інноваційності.

В статье проанализированы факторы влияния на развитие инновационного

потенциала страны. Рассмотрены главные тенденции развития инновационного потенциала, исследовано влияние государственного регулирования экономики на инновационную деятельность. Исследован основной результат введения инноваций для экономики, которым является явление интеллектуализации. Предоставлено четкое определение неоиндустриализации, указаны положительные факторы ее развития, описано ее влияние на бизнес и науку, ведь эти отрасли наиболее заинтересованы в инновациях. Описаны наиболее известные и авторитетные индексы инновационности, указаны основные показатели, которые их исследуют и влияют на определение страны в том или ином рейтинге. Названы основные факторы развития инновационного потенциала и его влияние на экономический рост в мировой экономике. Проанализированы показатели инновационного развития экономики, определены эффекты, к которым он приводит. Определено, что индексы инновационного развития показывают текущую ситуацию в странах, а также помогают делать прогнозы на будущее.

Ключевые слова: инновации, инновационный потенциал, экономический рост, неоиндустриализация, интеллектуализация, индекс инновационности.

The importance of innovation is unconditional, because it is an objective condition for the country's development. Innovation has a lot of positive effects on the economy and the situation in countries in general. Therefore, the development and improvement of innovation and the growth of innovation capacity in each country is necessary. The purpose is to summarize and systematize theoretical knowledge in the field of innovation and innovation potential through the study the main components, features of the formation and functioning of innovation potential and its impact on the economy of the country. Innovation potential is the most dynamic and one of the least investigated sphere of the world economy and it is believed that the greatest achievements of innovation potential is still ahead. At present, its capabilities are not fully explored, and therefore its potential is not yet fully disclosed, because of those facts we can now characterize it as one of which is constantly improving, changing. The results of this industry are attracting investors and new supporters. The development of innovative potential in its present form dates back to the 1950s in the world economy. It traces its rapid and constant development and use of innovations in the world economy. Research on the development and development of innovative potential is small in the time period, but the stormy and rich, interest in it increases every year, these factors and make my research relevant. According to the results of my research, it is possible to define the concept of innovative potential – as a set of different types of resources, including material, financial, intellectual, information, which are necessary for carrying out innovative activity. Improvement and exploitation of the full potential of innovative potential is possible provided: improvement of the functioning of the economic system, achievement of a higher level of development, improvement of well-being and standard of living. Also, modern models of innovative development of countries that are currently relevant and used by countries in constructing an innovation strategy have been described in detail. It is also worth noting that the concept of innovation potential has result such a concept as – the concept of intellectualization.

Key words: innovation, innovation potential, economic growth, neo-industrialization, intellectualization, innovation index.

Постановка проблеми. Сучасна світова економіка характеризується високим ступенем глобалізації та інтеграції не лише господарського життя, але й проблем людства, які тісно з ним пов'язані. Оскільки державні кордони стають все менш значущими, стираються відмінності між економіками країн, а інтернаціоналізація та транснаціоналізація сприяють зближенню національних економік, формуванню економічних союзів та єдиного економічного простору, то спільного вирішення потребують глобальні проблеми, серед яких чільне місце посідає деградація довкілля, руйнівний вплив на яке має господарська діяльність. Сьогодні інно-

ваційний розвиток будь-якої країни, включеної у глобалізоване світове господарство, є як ніколи актуальним і передбачає спільне вирішення екологічних проблем, забезпечення міжнародної екологічної безпеки, пошук нових можливостей для залучення інвестицій в інноваційну діяльність, а також використання інновацій та впровадження інноваційних проєктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням ролі інновацій в економічному розвитку держави займається все більше науковців, серед яких варто виділити А. Джаффе, Дж. Горбача, Р. Кемпа, С. Раммера, К. Реннінгса [1–3].

Активно ведеться пошук нових ефективних еколого-інноваційних стратегій. Вчені зазначають два види тенденцій еколого-інноваційної політики, перший з яких пов'язаний із боротьбою із забрудненням довкілля, а другий – із впровадженням екологічних інновацій та поширенням нових технологій [2].

Сьогодні у світовій економічній думці відсутня сформована комплексна теоретична основа інноваційного розвитку, яка б об'єднувала різні підходи та напрацювання. Цінний та найбільш повний критичний огляд досліджень, які базуються на економетричних моделях та опубліковані в базах "Scopus" та "Web of Science", провели П. Піо, С. Пенаско та Д. Ромеро-Джордан [4], з якого чітко видно прогалини наукової думки у сфері інноваційного розвитку глобалізованої економіки. Зокрема, вченими недостатньо вивчені та проаналізовані окремі чинники інноваційного розвитку, недостатньо проведено досліджень еколого-інноваційного розвитку економік розвинених країн із середнім рівнем доходів та країн, що розвиваються, а також лише частково проведено детальний аналіз конкретних рушіїв та бар'єрів впровадження екологічних інновацій в розрізі різних секторів та регіонів.

Постановка завдання. Метою статті є виокремлення та аналіз інноваційного потенціалу як чинника впливу на економічне зростання країни у глобалізованій системі світогосподарських зв'язків.

Розвиток інноваційного потенціалу у його теперішньому вигляді бере свій початок з 50-х років ХХ ст. у світовій економіці. Простежується його стрімкий та постійний розвиток і використання інновацій у світовій економіці. Розвиток інноваційного потенціалу невеликий у часовому проміжку, проте бурхливий і насичений, інтерес до нього підвищується з кожним роком. Інноваційний потенціал – найбільш динамічна та одна з найменш досліджених сфер економіки, що постійно вдосконалюється, змінюється, привертає увагу та здобуває нових прихильників, саме цим і визначається актуальність досліджуваної теми.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційну теорію економічного розвитку започаткував український учений Михайло Туган-Барановський в кінці ХІХ – на початку ХХ ст., коли вперше у творі «Промислові кризи у сучасній Англії, їх причини і вплив на народне життя» довів необхідність підтримки державою нових наукових розробок та їх впровадження у виробництво. Загальновідомий зараз термін «інновація» ввів в науковий обіг австрійський економіст Й. Шумпетр у 1912 році. Тоді під інноваціями розуміли нові продукти, нові технології, нову організацію промислового виробництва та управління ним, а також відкриття нових ринків, бо саме вони є джерелом розвитку економіки, вдосконалення її внутрішніх процесів. З того часу термін

почав вживатися все частіше й водночас почав набувати ширшого значення. Результатом стала поява в економічній теорії поняття інноваційного потенціалу, який вперше вжив британський економіст К. Фрімен, який зазначив, що нововведення є основою формування виробничо-економічного та соціально-організаційного потенціалу суспільства, а американський учений П. Друкер вперше вжив термін «інноваційний потенціал» стосовно сучасної промисловості, вважаючи, що інновації починаються з оцінювання наявного потенціалу задля його ефективного використання [5, с. 432].

Під інноваційним потенціалом і тоді, і зараз розуміють сукупність різних видів ресурсів, включаючи матеріальні, фінансові, інтелектуальні, інформаційні та інші ресурси, необхідні для здійснення інноваційної діяльності, тому наша робота присвячена дослідженню формування теоретичних і практичних аспектів інноваційного потенціалу, а також вивченню теоретичних підходів до його трактування, ознайомленню з формами та різновидами, а також з технологіями виникнення. Також дізнаємося ситуацію поточного стану, перспектив розвитку й впливу інноваційного потенціалу на економіку країн загалом.

Активна інноваційна та інвестиційна сфера діяльності є основною вимогою досягнення довгострокових та позитивних темпів економічного розвитку як економіки країни загалом, так і її окремих підприємств. Усі розвинені країни світу пройшли довгий шлях, протягом якого сформувався їх становище у світі та державна політика. Ми поговоримо, зокрема, про політику державного регулювання економіки. Нині у сфері інноваційного розвитку за ступенем державного регулювання економіки вирізняються такі два типи країн:

- країни, де втручання держави в економіку найменше (наприклад, Велика Британія);
- країни, де держава підтримує інноваційний розвиток усіма можливими методами (наприклад, Франція).

Залежно від ступеня державного регулювання економіки країни та від того, проведення яких досліджень (фундаментальних чи прикладних) переважає, розрізняють декілька інноваційних моделей розвитку економіки країн. В країнах, де основне місце посідає проведення фундаментальних досліджень, основними центрами фінансування та інвестицій є Національна Академія наук та Інститути Вищих досліджень, тоді як для проведення ефективних прикладних досліджень інвестують в університети та гранти і проєкти ТНК. Також важливою рисою розвитку сучасної світової економічної системи є необхідність посилення державної підтримки тих суб'єктів, які займаються інноваційною діяльністю. Таким чином, держава здатна забезпечувати відповідність інновацій усім видам державної економічної політики загалом,

тобто основним завданням державної інноваційної політики сьогодні є вжиття заходів, спрямованих на створення умов для комфортного поєднання науково-технологічного прогресу та розвитку, а також зміцнення інноваційного потенціалу всередині країни, які би не суперечили стратегічній державній політиці.

Розвиток та вдосконалення подальшого економічного зростання після світової кризи 2008–2009 років в економічно розвинутих країнах викликали необхідність розроблення неоіндустріальних стратегій, покликаних підвищити конкурентоспроможність національних економік, які спираються на активізацію інноваційних процесів і розвиток високотехнологічних галузей. Для кращого розуміння поняття неоіндустріальних стратегій варто зазначити, що свого найактивнішого становлення та розвитку вони набули в посткризовий період 2008–2009 років, коли були розроблені Організацією економічного співробітництва та розвитку стратегічні рекомендації, в яких приділялась увага не тільки загальним заходам якнайшвидшої стабілізації національної та світової економіки, але й розвитку інновацій та збільшенню інвестицій в людський капітал як найважливіших чинників стійкого зростання в довгостроковій перспективі, а також саме тоді були сприятливі умови для ефективного економічного розвитку на тлі скорочення світового попиту і, як наслідок, світового виробництва. Також причинами необхідності їх становлення стали високі потреби провідних країн світу в підтримці зайнятості населення, динамізму інвестиційного розвитку в реальному секторі національних економік, усвідомлення високого ступеня деіндустріалізації їх промисловості на базі глобалізації та транснаціоналізації економіки. Одночасно у 2010 році починається активний процес неоіндустріалізації економік США й країн Західної Європи.

В країнах, які вибрали вектором майбутнього розвитку неоіндустріалізацію, про активізацію інноваційних процесів та активне їх впровадження свідчать перш за все загальний обсяг і частка витрат на виконання наукових і науково-технічних робіт у структурі ВВП країни. Наприклад, США з різних джерел для цього виділяють такий обсяг коштів, який перевищує видатки інших розвинутих країн світу [6, с. 30–31]. За показниками інноваційності передові місця посідають країни ЄС та країни Східної Азії. Наприклад, частка таких видатків в Японії перевищує 3% ВВП і продовжує зростати. ЄС висуває у своїх стратегіях намагання до 2020 року досягти обсягу витрат на науково-інноваційну діяльність до 3% ВВП, а Китай перетворитися на світового лідера науки й технологій до 2050 року.

Для того щоби досягти таких результатів, потрібно, аби частка коштів бізнесу, оскільки саме

бізнес більше зацікавлений в розвитку нових технологій, в структурі витрат на фінансування наукових досліджень і розробок складала досить великий відсоток відповідно до країн, адже США мають 57%, Великобританія – 44%, Німеччина – 66%, Китай та Південна Корея – 72%, Японія – 76%. Це підтверджує той факт, що саме бізнес є основним рушієм інноваційного розвитку в економічно розвинутих країнах, а фінансування інновацій відбувається за кошти державного бюджету [7, с. 86].

Для того щоби визначити, яка з країн є найбільш «інноваційною», розраховується глобальний індекс інновацій, а саме The Global Innovation Index (GII), відповідно до даних якого формується рейтинг країни у світі. Глобальний індекс інновацій (GII) – це глобальне дослідження рівня інноваційності, що розраховується за методикою міжнародної школи INSEAD (Франція) з 2007 року. Найновішим є рейтинг GIІ 2014 року, який провели представники Корнельського університету (Австралія), INSEAD та Всесвітньої організації інтелектуальної власності; він охоплює 143 країни, на які припадають 92,9% світового населення і 98,3% світового ВВП [8].

Поняття інтелектуалізації економіки здається досить зрозумілим, проте воно включає багато аспектів, важливих деталей та є складною системою економічною категорією. Не можна уникати того факту, що прискорена інтелектуалізація економіки, зокрема на початку XXI ст., стала надто помітною ознакою світового суспільного прогресу і вже зараз приносить результати. Звичайно, знання застосовувалися в економічній діяльності завжди, але тепер освоєння нових ідей, оброблення інформації та застосування нових знань у виробництві, праці та повсякденному житті людини відбуваються швидшими темпами.

Складно не помітити, що сучасна економіка стає все більш інтелектуально залежною, оскільки для забезпечення свого зростання й конкурентоздатності вона виробляє, поширює й використовує нові знання, тому таку економіку називають знанієвою, або заснованою на знаннях (“knowledge based economy”). Інтелектуалізація економіки прямо пов’язана з науковими дослідженнями, прикладними розробками та їх реалізацією, а також постійною генерацією та реалізацією інновацій, що є тими процесами, користь від яких помічає кожен з нас на побутовому рівні. Завдяки інтелектуалізації економіки з’являється і вже з’явилося багато нових професій, які потребують дещо інших поглиблених знань, що й спонукає людей до розвитку.

Економічне зростання економіки країни має багато умов та складових частин, а інноваційна складова частина посідає особливе, досить важливе місце.

Зростає необхідність економіки в сучасних умовах інтелектуалізації факторів виробництва,

що дає змогу створювати унікальні конкурентні переваги на тривалий час, а також це справляє позитивний вплив інновацій на рівень конкурентоспроможності економіки країни, яка проявляється у зростанні продуктивності праці та доданої вартості, структурному оновленні економіки, підвищенні якості продукції і, як наслідок, розширенні ринків збуту. Однак, незважаючи на позитивну роль інтелектуалізації та глобалізація, які тісно пов'язані між собою, не можна не звернути увагу на негативний аспект цих процесів, а саме на те, що прямим наслідком жорсткої конкурентної боротьби є поглиблення розриву в рівнях розвитку між країнами – лідерами світового співтовариства та рештою країн світу, яке супроводжується становленням глобального панування розвинутого центра (США, ЄС, Японія). Саме він, тобто розвинений центр, сьогодні концентрує економічну та політичну могутність світової економіки, яка проявляється в агресивній діяльності транснаціональних компаній та зосередженні й розвитку технологічного потенціалу тільки на території цих держав.

Розвиток інноваційного потенціалу загалом та інновацій зокрема зумовлює перехід до нової якості економічного зростання на інноваційній основі, яка характеризує сучасний розвиток ринкового господарства. Такий всепроникний інноваційний вплив створює низку проблем для всіх постіндустріальних країн, а особливо нагальними ці проблеми є в країнах з перехідною економікою, і в такій ситуації для них важливо зробити правильний вибір моделі інноваційного розвитку. Найчастіше вони керуються такими факторами, як подолання непорозумінь адміністративної економіки на ринковій основі, розроблення стратегії конкурентоспроможності в умовах формування сучасного глобального середовища постіндустріального інформаційного суспільства.

Створення та впровадження інновацій розраховані на отримання певного ефекту. Розрізняють такі види ефекту від інновацій:

- економічний (показники враховують у вартісному вираженні всі види результатів і витрат, обумовлених реалізацією інновацій);
- науково-технічний (новизна, простота, корисність, естетичність, компактність зумовлені нововведеннями);
- фінансовий (розрахунок показників виходить з фінансових показників);
- ресурсний (показники відбивають вплив інновацій на обсяги виробництва й споживання того чи іншого виду ресурсів);
- соціальний (врахування соціальних результатів реалізації інновацій) [9, с. 353].

В умовах сучасної економіки головними проблемами нової ідеології управління є питання постійної та інтенсивної інноваційної діяльності,

адже, за словами професора Ж.-Ж. Ламбена, коли відсутні важливі інноваційні зміни, економіка скочується до стагнації. Дійсно, як засвідчує досвід розвинених країн, життєздатність національних економік насамперед визначається масштабами та якістю впровадження нових ідей, нових технологій, нових управлінських систем, продуктів, які є результатом розвитку науки та інноваційної діяльності. Фактом є те, що за стагнації економіки єдиним виходом з цього стану є забезпечення нової хвилі нововведень, спроможних дати довгостроковий стимул подальшому періоду зростання. Проте на противагу зовсім новим формам товарів чи технологій важливішими та більш значимими в процесах функціонування національної інноваційної системи є процеси організації та стимулювання оновлення технологій, передачі наукових розробок зі сфери одержання знань у виробництво, що досягається за допомогою розвитку системи освіти, ринку інтелектуальної власності, створення інноваційної інфраструктури. Найважливішими в разі інноваційного розвитку для держави є її георозміщення й науково-технологічний потенціал, на інтенсивне використання яких доцільно спрямувати цільову орієнтацію інноваційних проєктів [10, с. 39].

Варто навести трішки статистики країн Європейського Союзу щодо показників інноваційної активності. Найнижчі показники мають Португалія (26%) та Греція (29%), але навіть вони у два рази вище, ніж в Україні. Порівняно з країнами-лідерами, такими як Австрія (67%), Німеччина (69%), Данія (71%) та Ірландія (74%) розрив з Україною ще більший, а саме він складає 3–4 рази [11, с. 233]. Також варто згадати, що для країн – членів Європейського Союзу діє Стратегія «Європа 2020». Ця стратегія базується на посиленні інноваційного розвитку економіки і є баченням соціально-ринкової економіки Європи у XXI ст. У стратегії окреслені такі три основних фактори зміцнення економіки, які забезпечать стійке зростання:

- розумне зростання (розвиток економіки, заснованої на знаннях та інноваціях);
- стає зростання (побудова господарства, яке базується на більш ефективному використанні природних ресурсів, екологічно чистої та конкурентоспроможної економіки);
- всеохоплююче зростання (постійне зростання економіки за високими показниками зайнятості населення, що прагне до економічної, соціальної та територіальної єдності) [12].

Також згадаємо про ще один негативний вплив інновацій в економіці. Як нам відомо, найчастіше впровадження інновацій відбувається у високотехнологічних галузях, і такий процес є досить затратним, якщо розвивати лише його і не вдосконалювати інші галузі. Країни можуть понести високі витрати, не отримуючи ніяких переваг, якщо вони

вибиратимуть сектори, що потребують спеціалістів та знань, які є висококонкурентними на міжнародному рівні, та будуть зосереджуватися тільки на одному секторі, бо важливим є комплексний та паралельний розвиток усіх галузей.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, на сучасному етапі розвитку суспільства інноваційна діяльність є невід'ємною частиною ефективного функціонування для сучасної економіки. Створюючи підґрунтя для подальшого економічного зростання, інновації також є результативною характеристикою добробуту країни загалом та мають як позитивний, так і негативний вплив. Інноваційні механізми економічного розвитку повинні використовувати науково-технічний потенціал і базуватися на відповідній інфраструктурі, яку має забезпечити держава, вдосконалюючи законодавство, стимулюючи приплив інвестицій тощо. Науковці стверджують, що інновації завжди приводять до успіху, проте ми вважаємо, що не можна бути впевненим у цьому повністю, оскільки бувають випадки, коли система дає збій, а досягнення очікуваного результату є неможливим.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Horbach J., Rammer C., Rennings K. Determinants of eco-innovations by type of environmental impact – The role of regulatory push/pull, technology push and market pull. *Ecological Economics*. 2011. № 78. P. 112–122.
2. Jaffe A.B., Newell R.G., Stavins R.N. A tale of two market failures. *Technology and environment policy. Ecological Economics*. 2005. № 54. P. 164–174.
3. Kemp R. Ten themes for eco-innovation policies in Europe. *Surveys and Perspectives Integrating Environment and Society*. 2011. № 4 (2). URL: <https://sapiens.revues.org/1169> (дата звернення: 10.01.2020).
4. Rio P., Penasco C., Romero-Jordan D. What drives eco-innovators? A critical review of the empirical literature based on econometric methods. *Journal of Cleaner Production*. 2016. № 112 (4). P. 2158–2170.
5. Друкер П. Бизнес и инновации / пер. с англ. К.В. Головинского. Москва : Вильямс, 2007. 432 с.
6. Радченко Л.П. Державне регулювання та стимулювання інноваційного розвитку національної економіки. Збірник наукових праць / за заг. ред. І.Ф. Прокопенка. Вип. 14. Харків : ХНПУ, 2014. 224 с.
7. Шовкун І.А. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності в контексті неоіндустріалізації економіки України. *Фінанси України*. 2014. № 12. С. 83–95.
8. The Global Innovation Index 2014. Report. The Human Factor in Innovation. 2014. 428 p. URL: <http://www.globalinnovationindex.org/content.aspx?page=gii-full-report-2014> (дата звернення: 20.10.2019).

9. Статистичний щорічник України за 2004 р. / за ред. О.Г. Осауленка. Київ : Техніка, 2004. С. 348–355.
10. Стародубська М.М. Ефективність соціальних проектів потрібно виміряти. *Новий маркетинг*. 2006. № 8. С. 36–42.
11. Кузьмін О.Є., Князь С.В. Інвестиційна та інноваційна діяльність : монографія. Львів : ЛБІ НБУ, 2003. 233 с.
12. Strategy “Europe 2020” – European Commission, 2010. URL: http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm (дата звернення: 02.12.2019).

REFERENCES:

1. Horbach J., Rammer C., Rennings K. (2011) Determinants of eco-innovations by type of environmental impact – The role of regulatory push/pull, technology push and market pull. *Ecological Economics*, 78, pp. 112–122
2. Jaffe A.B., Newell R.G., Stavins R.N. (2005) A tale of two market failures. *Technology and environment policy. Ecological Economics*, 54, pp. 164–174.
3. Kemp R. (2011) Ten themes for eco-innovation policies in Europe. *Surveys and Perspectives Integrating Environment and Society*, 4 (2). Available: <https://sapiens.revues.org/1169> (accessed: 10 January 2020).
4. Rio P., Penasco C., Romero-Jordan D. (2016) What drives eco-innovators? A critical review of the empirical literature based on econometric methods. *Journal of Cleaner Production*, 112 (4), pp. 2158–2170.
5. Drucker P. (2007) *Business and Innovation* / P. Drucker; trans. with English. K.V. Golovinsky. Moscow : Williams, 432 p.
6. Radchenko L.P. (2014) State regulation and stimulation of innovative development of national economy / Collection of scientific works of Kharkov National Pedagogical University. *Economy Frying Pan : Coll. Sciences. ave. / For the head.* edited by I.F. Prokopenko. Kharkiv: KhNPU. Vol. 14. 224 p.
7. Shovkun I.A. (2014) Financial support of innovative activity in the context of neo-industrialization of Ukrainian economy / *Finance of Ukraine*. № 12, pp. 83–95.
8. The Global Innovation Index 2014. Report. The Human Factor in Innovation. – 2014. Available at: <http://www.globalinnovationindex.org/content.aspx?page=gii-full-report-2014> (accessed: 20 October 2019).
9. Statistical Yearbook of Ukraine for 2004 (2004) / Ed. Osaulenka O.G. – K. : Engineering. pp. 348–355.
10. Starodubska M.M. (2006) The effectiveness of social projects need to be measured / *New marketing*. No.8. P. 36–42.
11. Kuzmin A.E. (2003) *Investment and innovation activity : monograph* / A.E. Kuzmin, S.V. Knyaz. Lviv : LBI NBU. 233 p.
12. Strategy “Europe 2020” – European Commission, 2010. Available at: http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm (accessed 2 December 2019).